

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גיליון תתי

ערב שבת קודש פ' מקץ - "זאת חנוכה" ה'תש"ע

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חילולי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שנת השישים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ז שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

חמותו מרת גיטל ב"ר אשר ע"ה דווינסקי
נפטרה ביום ד' טבת ה'תשנ"ו

אחותו מרת חנה ב"ר יהודה ע"ה ימיני
נפטרה ביום ה' טבת ה'תשנ"ו

אמו מרת שושנה ב"ר שלום ע"ה ימיני
נפטרה בש"ק פ' ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

הרה"ת ר' אמיתי וזוגתו מרת פייגא שרה
ומשפחתם שיחיו ימיני

*

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה

וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל חוב' פאולין רות ב"ר יצחק עיה
ולע"ה ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר חוב' מרת חשא ב"ר נטע אורי עיה ולע"ה ר' מאיר ב"ר צבי עיה שמואל
והקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

דבר מלכות

3

חינוך ומשיח עכשיו / משיחת ש"פ וישלח החשמ"א

זמן הגאולה

6

איך לבקש ולחכות למשיח / הזמן הנוכחי באור הגאולה

המעשה הוא העיקר

11

חיזוק הציפי' לביאת המשיח / הוראות למעשה בפועל

ניצוצות של משיח

12

מי הם הליובאוויטשער'ס? - אלו המאמינים במשיח! / קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה ומשיח

כתי"ק - פרסום ראשון

14

קביעות חנוכה בשנה זו ושניכוחה לגאולה / הגהה על שיחת כ"ח כסלו החש"ו

המדור "זמן הגאולה" מוקדש לזכות הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת"ה רות בת שרה שיחיו וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי' ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חי' רחל שיחיו ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי, חי' רחל בת שפרנצא שתחי', צבי בן חי' רחל שי

המדור "ניצוצות של משיח" מוקדש לעילוי נשמת הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולאה ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזזה נפטרו ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"ג זוגות הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 718-406-5330
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219
דואר אלקטרוני: chinuch@neto.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

ה. די קביעות פון יום ראשון (און/אחרון) פון חנוכה ביום השבת שטרייכט אויך אונטער די שייכות פון חנוכה מיט דער גאולה האמתית והשלימה [חנוכת בית המקדש השלישי] - ווייל יעדער שבת איז פארבונדן מיט יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים - וואס דעמולט וועט קדושה (שבת) שטיין אנטפלעקט אין דער גאנצער בריאה, "והיתה לה' המלוכה".

ו. דער ענין איז אויך מודגש אין היינטיקע פרשה בתורה - "יהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם גרי", איז יוסף געבראכט געווארן פון בית האסורים צו פותר זיין דעם חלום, און דורך דעם געווארן דער "משנה למלך":

אעפ' וועט יוסף (אין) געווען בבית האסורים כשעת חלום פרעה, (איז ער) צענאך) ניט בלגיו ארויס פון דארטן, נאר ער איז גלייך געווארן משנה למלך, "מבית האסורים יצא למלך", ביז אז "בלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו":

בדוגמת זה איז אויך אין דעם "חלום" פון אונזער גלות, "היינו כחולמים", אז ניט קוקנדיק אויף דעם וואס מ'געפינט זיך אין "בית האסורים" פון גלות (דוג' חול, ולמטה מזה), קומט גלייך די גאולה (שבת), און יעדער איד (זייענדיק בנו יחידו פון דעם אויבערשטן) ווערט "משנה למלך" - למלך מלכי המלכים הקב"ה, "בני מלכים", ביז "מלכים" ממש.

און דער טעם אויף דערויף איז - ווייל ירידה צורך עלי: פון א ירידה הכי גדולה ווערט גלייך אן עלי הכי גדולה.

ז. דאס אלעס איז נאכמער אונטערשטראכן אין דעם פינפטער ליכטל פון חנוכה - ווען ס'איז דא א מנהג מיוחד (ווי מ'האט געזען בא רבותינו נשיאינו) צו געבן "חנוכה געלט" צו די קינדער (סי קליינע און סיי ערוואקסענע) - וואס צו זוכן פון "חנוכה געלט" איז: מאכן פון א דבר של חול (געלט) קדושה.

דאס איז אויך גלייך מעורר אויף דעם מנהג ישראל - ווי גערעט מערערע מאל - אז ס'איז כראי געבן די קינדער "חנוכה געלט" עכ"פ צוויי מאל במשך די ימי חנוכה, ומה טוב - יעדן טאג (כולל אויך בערב שבת - קודם כניסת שבת), און בנר חמישי - מוסיף זיין אין דעם, כמנהג הנ"ל.

ח. דערפאר וועט מען איצטער מסיים זיין מיט געבן - בהוספה אויף צדקה הרגילה - אויך "חנוכה געלט".

ויהי רצון, אז דאס אלעס זאל נאכמער צואיילן חנוכת בית המקדש השלישי, און עס ווערט די שלימות פון הדלקת "נר מצוה ותורה אור" "על פתח ביתו מבחוץ" - בכל העולם כולו, כולל די שבעים אומות - "והיתה לה' המלוכה", בגאולה האמתית והשלימה, ע"י דוד מלכא משיחא, "דוד מלך ישראל חי וקיים", תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א חילק לכאור"א מהילדים והילדות שיחיו די מטבעות של עשר סענט. אח"כ נתן לה' טאנקיסטן" שטרות של דולר, לתת לכאור"א מהנוכחים שיחיו ב' שטרות של דולר].

דאָס איז אויך גלייך מעורר אויף דעם מנהג ישראל - ווי גערעט מערערע מאָל - אז ס'איז כדאי געבן די קינדער "חנוכה געלט" עכ"פ צוויי מאל במשך די ימי חנוכה, ומה טוב - יעדן טאָג [כולל אויך בערב שבת - קודם כניסת שבת], און בנר חמישי - מוסיף זיין אין דעם, כמנהג הנ"ל.

קביעות חנוכה בשנה זו ושייכותה לגאולה

בקשר עם קביעות חג החנוכה בשנה זו, מובא בזה צילום נדיר ומיוחד (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת יום ג' פ' מקץ, כ"ח כסלו, נר ה' דחנוכה ה'תש"נ (שכקביעותה כשנה זו – ה'תש"ע) – בביהכנ"ס, לילדי "צבאות השם" שיחיו בכל קצוי תבל

(השיחה נדפסה בספר השיחות תש"נ ח"א ע' 196 ואילך)

פענוח הצילום (הכתי"ק – בא בהדגשה):

ה. די קביעות פון יום ראשון (און יום אחרון) פון חנוכה ביום השבת שטרייכט אויך אונטער די שייכות פון חנוכה מיט דער גאולה האמתית והשלימה [חנוכת בית המקדש השלישין] - ווייל יעדער שבת איז פארבונדן מיט יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים - וואָס דעמולט וועט קדושה (שבת) שטיין אַנטפלעקט **בכל הבריאה כולה** "והיתה לה" המלוכה".

ו. דער ענין איז אויך מודגש אין היינטיקער פרשה בתורה - "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם גו", **און יוסף איז געבראַכט געווארן פון בית האסורים צו פותר זיין דעם חלום, און דורך דעם געווארן דער "משנה למלך"**.

בשעת חלום פרעה איז יוסף געווען בבית האסורים, דערנאָך איז ער ניט נאר אַרויס פון דאָרטן, נאָר ער איז גלייך געוואָרן משנה למלך, "מבית האסורים יצא למלוך", ביז אז "בלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו!"

בדוגמת זה איז אויך אין דעם "חלום" פון אונזער גלות "היינו כחולמים", אַז ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס מ'געפינט זיך אין "בית האסורים" פון גלות (חול, ולמטה מזה), קומט גלייך די גאולה (שבת), און יעדער איד זייענדיק בנו יחידו פון דעם אויבערשטן) ווערט "משנה למלך" - למלך מלכי המלכים הקב"ה, "בני מלכים", ביז "מלכים" ממש.

און דער טעם אויף דערויף איז - ווייל ירידה איז צורך עלי': **און פון א ירידה הכי גדולה ווערט גלייך אן עלי' הכי גדולה.**

ז. דאָס אַלעם איז נאָכמער אונטערשטראַכן אין דעם פינפטער ליכטל פון חנוכה - ווען ס'איז דאָ אַ מנהג מיוחד (ווי מ'האָט געזען באַ רבותינו נשיאינו) צו געבן "חנוכה געלט" צו די קינדער (סיי קליינע און סיי ערוואַקסענע) - וואָס דער תוכן פון "חנוכה געלט" איז: מאַכן פון אַ דבר של חול (געלט) "חנוכה", קדושה.

חינוך ומשיח עכשיו

כאשר מתאספים היום לדבר על מצב היהדות - הנה בכל עשרת המקומות הראשונים צריך לעמוד הענין של חינוך ילדי ישראל • מסתובבים ריבוי גדול של ילדי ישראל אשר אינם מקבלים שום חינוך יהודי, והוא אינו עושה כלום כדי להכניס עוד ילד יהודי ב"צבאות השם"! • הרי עי"ז מעכב את הגאולה ברגע, מעכב את הילד עם אביו ואמו, עם העסקן עצמו, עם משיח צדקנו ועם שכינתא - בגלות! • תרגום חפשי משיחת ש"פ וישלח ה'תשמ"א - בלתי מוגה

פרסום ראשון בלשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"*

לומדים תורה, אבל מלמדים שם את התלמידים היפך מאהבת ישראל, היפך מתורת משה ש"אוהב ישראל הי"י"³, שאלו המתנהגים בצורה הפוכה - נלחמים במשה רבינו, ר"ל!

כאשר מביטים לראות מה נעשה במוסדות אלו - רואים שהולך שם תהו ובהו!

אלא שלא מעונינים כעת "להתפס" למוסדות אלו, מה שנוגע עכשיו הוא שלא פועלים מאומה עם אותם ילדי ישראל ה"מסולאים בפז"⁴ שמתגוללים "בראש כל חוצות"⁴, ואינם מקבלים שום חינוך יהודי, עד שחלק גדול מהם לא ראה מימיו ספר תורה!

ב. אם כך הוא בנוגע למצב החינוך בארץ ישראל, הרי עאכ"כ בנוגע לחוץ לארץ, אשר "לית מאן דפליג" שרוב ילדי ישראל אינם מקבלים כלל חינוך יהודי!

מתווכחים על מספר הילדים שמקבלים קצת חינוך יהודי, האם מדובר באחוז יותר או באחוז פחות... אך בנוגע למעשה בפועל - לא

א. בנוגע למצב החינוך של בני ובנות ישראל בארץ ישראל - הרי רק אחוז קטן ביותר מהם מקבלים חינוך יהודי!

ומה עושים העסקנים שם - עסוקים בענינים אחרים! אמנם ענינים טובים, אבל מדובר הרי על חינוך ילדי ישראל, שאפילו ילד יהודי אחד הוא "עולם מלא"¹, ועד שבשבילו נברא אדם הראשון "יחיד"².

עאכ"כ כאשר מדברים על רבים מילדי ישראל, ועד כדי כך שמספר רב מהם בארץ ישראל לא ראו מעולם ספר תורה, או אפילו שמעו על כך - מלבד אותם פעמים שאולי לימדו אותם מדברי הימים של עם ישראל, שבעבר הרחוק ובעולם אחר ה' דבר כזה ששמו ס"ת, משא"כ היום לא זקוקים לזה, ובלי זה אפשר להיות אדם טוב ומודרני וכו'!...

לאיך גיסא, ישנם מוסדות חינוך בהם

(* השיחה מובאת בקשר עם הכרזת אגודת חסידי חב"ד באה"ק על שבת זו (פ' מקץ): **שבת חינוך** - לעיין ולחזיון בדרכי החינוך החסידי החב"די. המו"ל.

(1) סנהדרין לז, סע"א - במשנה.

(2) שם. וראה פרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.

(3) מנחות סה, סע"א ואילך.

(4) איכה ד, ב.

עושים בענין כפי שנדרש שיעשו, ועוד ועיקר – אפילו לא מדברים על זה!

ולא רק שאינם עושים מאומה אודות חינוך יהודי, אלא אפילו בנוגע ל"ג'ואיש עג'זיקיישן" [=חינוך יהודי מינימלי, 'מורשת ישראל' וכיו"ב] (שאת הפירוש בזה ניתן לדעת על-ידי עיון בקיצור שולחן ערוך המתורגם לאנגלית) – גם בזה לא עושים כלום!

אמנם פועלים דברים טובים, והרבה דברים טובים: האחד מדבר בשבחו של השני שיש לחלוק לו כבוד, מחלקים מדליות וכו', שבזה מפרסמים את עושי המצוה ומקיימים גם כן מצוה, כמובא בשו"ת הרשב"א⁵ – אבל זה לא נוגע לענין החינוך של ריבוי גדול מילדי ישראל שזקוקים פשוט להצלה!

וגם העסקנים בעצמם יודעים שהדברים בהם הם עוסקים אינם עיקריים כפי שענין החינוך עיקרי וחשוב.

ומכך מגיעים לעיקר נוסף – חסרון בחינוך של יהודים מבוגרים – הענין של נישואי תערובות, כמדובר בהתוועדות הקודמת⁶, וכתוצאה מכך כל שאר הענינים הקשורים להתבוללות.

ג. יהודי צריך לדעת, שכאשר מתאספים היום לדבר על מצב היהדות – הנה במקום הראשון, השני, השלישי, הרביעי, החמישי, השישי, השביעי, השמיני, התשיעי והעשירי – צריך לעמוד הענין של חינוך ילדי ישראל, שהרי זהו ה"עשרה שנקראים חיים" ו"עשרה שנקראים יקר"⁷.

ורק לאחר שיעושים זאת, אפשר לגשת לכל שאר הנושאים הטובים והחשובים.

(5) ח"א סתקפ"א. הובא במג"א או"ח סקנ"ד סקכ"ג. רמ"א יו"ד סרמ"ט סי"ג.

(6) דש"פ לך סעיף לח ואילך – שיחות קודש תשמ"א ח"א ע' 369 ואילך.

(7) מדרש תהלים קמז.

לא כפי שנהוג בכינוסים כו', שרק בסוף הכינוס, כשרוב המשתתפים כבר עזבו, והאנשים שנותרו כבר עייפים – נזכרים שיש לדבר על ענין החינוך, ואז כשרואים שכבר אין ענין לדבר עליו, מודיעים שישאירו את ענין החינוך לשנה הבאה...

אבל אין בכלל "שנה הבאה" – שהרי "הנה זה עומד אחר כתלנו"⁸, הנה בא משיח צדקנו ויגאל אותנו כבר מהחושך כפול ומכופל של הגלות!

אלא שהוא טוען: מה גלות, איפה גלות?! מעולם לא היתה לו תקופה כה טובה כתקופה הנוכחית ("גוד-טיים") – הוא יושב בראש, יש לו כל מה שברצונו, מאומה לא חסר לו, ומדוע תחסר לו ביאת משיח צדקנו?!...

הרי כאשר יבוא משיח הוא לא יתפוס מקום ויפסיק להיות "קאפעלוש-מאכער" ("יוצר כובעים"), וא"כ אינו זקוק לכל הענין!

בינתיים מסתובבים ריבוי גדול של ילדי ישראל אשר אינם מקבלים שום חינוך יהודי, והוא אינו עושה כלום כדי להכניס עוד ילד יהודי ב"צבאות השם"!

הרי ע"ז מעכב את הגאולה ברגע, מעכב את הילד עם אביו ואמו, עם העסקן עצמו, עם משיח צדקנו ועם שכינתא – בגלות!

ד. והנה, כדי לעסוק בזה לא זקוקים לערוך אסיפות מיוחדות – מכיון שזה שייך לכל אחד ואחת באיזה מעמד ומצב שיהי, שהרי זהו ציווי התורה "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם"⁹,

אשר על כן, צריך כל אחד ואחת לעסוק בזה, אנשים ונשים, ובימינו גם ילדים, טף – לפעול שיהי "בחוקותי תלכו גו" אצל כל אחד ואחת, על-ידי חינוך המתאים וכו', ולעסוק בזה "כדבעי למעבד" [..].

(8) שה"ש ב, ט.

(9) ר"פ בחוקותי.

וכאמור, אין זאת אומרת שבכך קובעים מנהג על כל השנים כולם (שאז מתעוררת השקו"ט האמורה כו'); אין כל הכרח לחשוב מה יהי בימי חנוכה בשנה הבאה, שכן, בינתיים יבוא משיח צדקנו, וממנו ישמעו דבר ברור כיצד יש להתנהג בימי חנוכה בשנה הבאה. ובפרט שיקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", "החשמונאים", בית-שמאי ובית-הלל, הרמב"ם והבית-יוסף, והם יתדברו ביניהם ויודיעו ש"כן יקום" – בנוגע לימי חנוכה דשנת תשמ"ז!

ובינתיים, בימי חנוכה דשנה זו – יש לעשות את כל ה"שטורעם" להוסיף בשמחה במעשה בפועל, ע"י התוועדויות וסעודות של שמחה.

(משיחת מוצש"ק פ' מקץ, נר ח' דחנוכה ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

תיכף לא יהי צורך במשקפיים...

. . מכיון שהקב"ה עצמו נמצא בגלות, הרי זה טעם נוסף לכך, שהקב"ה ימלא את הבקשה שבקשנו ממנו זה-עתה בתפילת המנחה – "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", שצמיחתו וביאתו ("זיין שפראצונג") של "דוד עבדך", משיח צדקנו, תהי' באופן ד"מהרה תצמיח", ועד שנזכה לכך תיכף ומיד ממש,

ומיד בהמשך לבקשה זו, המשכנו באמירת "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" – שב"עינינו" נראה, ובאופן בריא, שלם וחי ("געעזונטערהייט און גאנצערהייט און לעבעדיקערהייט") – "בשובך לציון ברחמים", ובאופן של ראי' בתכלית השלימות – שאפילו אלה הזקוקים למשקפיים לעת-עתה, הקב"ה משחררם גם מהגבלה זו, ולפתע מקבלים הם עינים בריאות, ועד לתכלית השלימות, כך שאין שום צורך אפילו לזכוכית-מגדלת כדי לקרוא כתב קטן, ועאכו"כ שאינו זקוק לזה כדי לקרוא כתב גדול, כתב רגיל. (משיחת יום ב' דחנוכה - ל"תפארת זקנים" ו"זכמות נשים" ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

איני זו מכאן עד ש"דאלאָי גלות!"

ולהעיר מסיפור חז"ל אודות חוני המעגל שישן שבעים שנה – שהובא כדוגמא למ"ש על שבעים שנות גלות בבל "היינו כחולמים" – נרדם למשך כל הגלות ("פארשלאָפן דעם גאַנצן גלות"). ודוגמתו בכאו"א מישראל – שהגלות נחשבת אצלו כחלום בעת השינה, עי"ז שמתנהג כמו "חוני המעגל", ש"עג עוגה ועמד בתוכה" ואמר "איני זו מכאן כו" עד שתתמלא בקשתו – "דאלאָי גלות!"

(משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה ה'תנש"א - בלתי מוגה)

המדור הבא מוקדש לע"נ ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדרבת בנס - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

מי הם הליובאוויטשער'ס? - אלו המאמינים במשיח!

כאשר הרבי יצא בקריאה ד"לאלתר לגאולה", ה' זה בפרסום מאוד גדול, עד שכולם ידעו שה"ליובאוויטשער רבי" מדבר מאוד אודות משיח.

באותה תקופה נסעו שני יהודים ברכבת, ועברו בתחנה בה יורדים לביתו של הרבי. אמר האחד לחברו: פה גר ה"ליובאוויטשער רבי". שאלו החבר: מי הם הליובאוויטשער'ס? ענה לו היהודי בפשיטות: אלו הם היהודים שמאמינים במשיח!

(תרגום חפשי משיחת ש"פ מקץ התשי"ג - בלתי מוגה)

"יצורים פראיים" המאמינים שמחר יכול לבוא משיח...

[כ"ק אד"ש הפסיק בפנים שוחקות ואמר:] שמעתי מאחד, שכאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר יצא ב"קול-קורא" אודות "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", פגש האחד את חברו ושאלו: מי הם אלו ה"ליובאוויטשער"? [היות וה' זה ארבע שנים בלבד מאז שליובאוויטש הגיע לאמריקה, במילא הוא לא ידע מי הם] ענה לו השני: ליובאוויטש הם "יצורים פראיים" ("ווילדע ברואים"), המאמינים שמחר יכול לבוא משיח...

מחר ממש יכול לבוא משיח.

(תרגום חפשי משיחת י"ט כסלו ה'תשכ"ח - בלתי מוגה)

כשיהודי שומע "מקץ" הוא מתעורר: אהא! זה מרמז על קץ הגאולה!

מיד כשיהודי שומע בקריאת התורה את המלה "מקץ" – הוא מתעורר: אהא! זה מרמז על קץ הגלות, וקץ הימים וקץ הימין, קץ הגאולה!

לאחמ"כ כאשר הוא קורא ושומע את ההפטרה – "ראיתי והנה מנורת זהב כולה גו" – הוא שומע מיד שמדובר בנוגע לגאולה העתידה!

(קטע משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה ה'תנש"א - מוגה)

בנוגע לחנוכה בשנה הבאה יודיעו לנו החשמונאים כיצד להתנהג

[. . .] ונוסף לזה, יש להרבות גם בסעודות של שמחה, כאמור, שענין הסעודות בימי חנוכה נזכר כבר בדברי האחרונים.

יחד עם זה צריך לדעת שלא מדובר ב"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"¹⁰, אלא עוסקים בזה בכוחותיו של הקב"ה, ואזי בודאי יצליחו בזה, מכיון ש"הקב"ה עוזרו"¹¹.

ה. ולא כדעת הטועים שטוענים מדוע יש לעסוק בזה, הרי בין כך לא יכולים לפעול כלום מאחר שלא יציתו וכו'!

אומרים להם: כאשר יהי "יגעת" יהי גם "ומצאת"¹², באופן של מציאה, שאינה בערך ליגיעה שהשקיעו בזה!

ואפילו אם יודעים שלא יצליחו לפעול כלום – ישנה הוראה מהסיפור שאירע עם חזקי', שכאשר ראה בנבואה כי עתיד לצאת ממנו דבר לא טוב, ובגלל זה רצה להתחמק מקיום מצוה – נענש על כך, כמסופר במדרשי חז"ל¹³ [בכלל אין להאריך בדיבור בסגנון זה אודות חזקי', שהרי "אָט אָט קומט משיח" ששמו [מנחם בן] חזקי'¹⁴; אבל המדובר במאמר חז"ל מתורה שבעל-פה – שהיא הרי רצון העליון, כמבואר באגה"ק¹⁵].

ועד"ז ההוראה בנוגע לכל אחד ואחת, שאין להכנס לחשבונות אם יפעלו משהו על-ידי תורה ומצוות או לא, מכיון ש"בהדי כבשא דרחמנא למה לך"¹⁶.

ו. ויה"ר שלא יצטרכו לדבר על זה שוב בשבוע הבא, מכיון שיבוא הפתרון ע"י תיקון הדבר, או מכיון שעד אז כבר יבוא משיח...

ומה שיהי' קשה – כיצד משיח יכול יהי' לבוא בשעה שהעסקנים לא עשו מה שהיו צריכים לעשות בנוגע לחינוך?!

אזי כשם שיהיו אז קושיות אחרות, תהי'

גם קושיא זו! והלואי שלא יהיו קושיות ודאגות גדולות יותר מקושיא זו.

ובפרט שבודאי לפני ביאת משיח צדקנו יבוא גם אלי' הנביא, ש"תשבי יתרך קושיות ואיבעיות"¹⁷.

*

ז. [. . .] כאשר יעקב פגש את עשו¹⁸, הוא (יעקב) ה' מוכן כבר ללכת אל הגאולה האמיתית והשלימה, והטעם שלא יכול עדיין ללכת אז אל הגאולה, כפי שהוא אמר לעשו: "כי הילדים רכים גו"¹⁹.

מזה מובן, שכאשר יגיע הזמן בו יצטרכו ללכת אל הגאולה האמיתית והשלימה – הילדים כבר לא יהיו "רכים".

לכן עכשיו, ברגעים האחרונים בגלות, שהנה זה משיח צדקנו בא ("אָט קומט משיח צדקנו") – הילדים שפעם היו "רכים" – אינם "רכים", ומחכים למשיח בתשוקה גדולה²⁰.

ולא רק שמחכים לו, אלא גם תובעים שכבר יבוא, וצועקים ושרים את-זה בשמחה גדולה, ובשפת המדינה כדי שגם גוים ישמעו ויבינו זאת.

ובודאי שאבינו שבשמים השומע איך שהילדים צועקים ושרים זאת – יקיים את ה"נער ישראל ואוהבהו"²¹ – יוציאם מהגלות ויביאם אל הגאולה האמיתית והשלימה,

ובזכותם – יוציא גם את "זקנינו", כיון ש"הם (הילדים) הכירוהו תחלה"²², וכולם ביחד ילכו לקבל את פני משיח צדקנו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א החל לנגן "ווי וואַנט משיח נאָר".]

17) תויו"ט סוף מס' עדינות. של"ה תט, א. והוא ע"פ זח"ג כח, א. וראה גם ערוך השלם בערכו.

18) וישלח לג, ד.

19) שם, יג.

20) בכ"ז ראה גם ב"יחי המלך" שו ע' 3 ואילך.

21) הושע יא, א.

22) שמור"ך פ"א, יב.

10) עקב ח, יז.

11) קידושין ל, ב. סוכה נב, ריש ע"ב.

12) ע"פ ל' חז"ל – מגילה ו, רע"ב.

13) ראה סנהדרין צד, א ואילך.

14) סנהדרין צח, ב.

15) פכ"ט (קנא, א).

16) ברכות י, יב.

איך לבקש ולחכות למשיח

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. כאשר מביטים על אלו המנגנים בהתוועדות ואף מוחאים כף ביום השבת, רואים שפניהם עצובות מכיון שהם עושים עבודת פרך, הכריחו אותם ב"מלאכת נשים לאנשים"¹... וכאשר מביטים עליהם נעשה מצב רוח עצוב ("קאלעמוטנע").

הם טוענים שמחייאת כף זו עבודה לנשים ולילדים, הם (הילדים) צריכים לשיר שחפצים במשיח "נאו" ולא רוצים לחכות וכו'; אבל הוא יכול להתעמק ולחשוב במהותו של משיח, "ישכיל עבדי... ירום ונשא וגבה מאוד"², דרגות נעלות!...

ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט³, שבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, אזי בשעה שמחשבתו עסוקה במעלת המשיח, הוא נמצא "שם" במעלת המשיח! ומדוע עליו לשיר?! אך כיון שאסור "לפרוש מן הצבור"⁴, ועליו לצאת ידי-חובה כלפי נכדו... אזי "מדביק" הוא ("דירט ער צו") יד ליד.

ב. עד"ז הוא נוהג בכל הענינים שרבותינו נשיאינו תובעים:

כשמגיע להפצת המעיינות חוצה, הוא יוצא ומושיט (יד רק עם) אצבע אחת, ועד"ז הוא גם נותן מתן יד (לא רק מן השפה ולחוץ, אלא גם) מן היד ולחוץ!...

אמנם למקבל אין נפקא-מינה כלל האם הוא נותן זאת בחיות, בעצלתיים ("פארשלאפענערהייט"), או משום שממש הכריחו אותו, שזהו לימוד זכות הכי גדול עליו...

ויתירה מזו: אפי' כשהוא מאבד סלע, ומוצא אותו אחד העוסק בהפצת המעיינות חוצה, אזי מובא בספרי⁵ שכאשר אחד מאבד סלע ועני מוצאו - הרי הוא (המאבד) מקיים בזה מצות נתנית צדקה.

ויתירה מזו, אפי' אם הוא מצטער על הכסף האבוד

[ואדרבה - ע"פ תורה עליו להצטער ע"כ, כיון ש"התורה חסה על ממונם של ישראל"⁶, והרי הוא אינו יודע למי יגיע הכסף, ואף אם יודע - עדיין עליו להצטער, כיון שהי' יכול לתת זאת לצדקה עם כוונה נעלית, עם רצון ותענוג וכו']

אעפ"כ, הוא מקיים בזה מצות צדקה, כפי שאומר בספרי, משום שהמקבל קיבל זאת.

- אבל אצלו הרי חסרה החיות בהנתינה, מכיון שנתן זאת בשעה שנפשו האלוקית ישנה (אמנם מאחר שגם הנפש השני' ישנה, "הצליחו" להתרים אותו...),

אבל הרי תובעים שיתן ברצון ובכוונה, ובכל כוחותיו הפנימיים.

(1) סוטה יא, רע"ב.

(2) ישע"י נב, יג.

(3) כש"ט הוספות אות לח. ובהנסמן שם בהערה.

(4) אבות פ"ב מ"ד.

(5) עה"פ תצא כד, יט. וראה לקו"ש ח"ט עמ' 203 בהערות שם.

(6) ר"ה כז, א.

חיזוק הציפי' לביאת המשיח

מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

כיון שנוסף לכך שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, סוף הגלות, ודור הראשון של הגאולה, התחלת הגאולה, נמצאים אנו בימי סגולה השייכים לגאולה,

- הן מצד פרשת השבוע, פרשת "מקץ", "קץ הימים" ו"קץ הימיו" (כנ"ל*), והן מצד ימי חנוכה שנקבעו על נס השמן, שהו"ע "בשמן קדשי משחתיו" (כנ"ל**), ובפרט בשבת חנוכה (ששבת¹ קשור עם גאולה?²) . . -

יש להוסיף מיום ליום (כהוראת ימי חנוכה³ ש"מכאן ואילך מוסיף והולך"⁴) בהענינים המביאים את הגאולה בפועל ובגלוי.

ומהם: חיזוק האמונה התשווקה והצפי' לביאת המשיח, עד כדי כך, שנרגש אצלו שכל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא בפועל ובגלוי, ימיו חסרים, כדברי יעקב⁵ שאפילו מאה ושלושים שנה הם "מעט", כיון שעדיין לא באה הגאולה בפועל (כנ"ל***).

ועוד ועיקר: להוסיף בלימוד והפצת פנימיות התורה (ותורה בכלל - ענינו של יעקב), שמן (רזין דרזין) שבתורה, באופן שמאיר "על פתח ביתו מבחוץ", "יפוצו מענותיך חוצה", "עד דכליא רגלא דתרמודאי".

וכפשוט - ההוספה במבצע חנוכה כפשוטו, כולל גם עריכת התוועדויות של שמחה, כדעת הרמב"ם שימי חנוכה הם "ימי שמחה והלל"⁶, והוספה בקיום המנהג דנתינת מעות חנוכה⁷ וכיו"ב.

(משיחת ש"פ מקץ, שבת (ו') חנוכה, אדר"ח טבת ה'תשנ"ב - מוגה)

(1) ובפרט לאחרי חצות, זמן דסעודה שלישית, ששייכת במיוחד ליעקב (זח"ב פח, ב), השלישי שבאבות, שקשור עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי (כנ"ל ס"י [סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 202 ואילך]).

(2) כמודגש בשירו של יום - "מזמור שיר ליום השבת", "מזמור שיר לעתיד לבוא ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה).

(3) ובאופן של פעולה נמשכת גם לאחרי ימי חנוכה - שהרי "מעלין בקודש (ועאכ"כ ש) אין מורידין" (שבת כא, ב).

(4) שבת כא, ב.

(5) שבשמו דוקא (ולא ע"ש אברהם ויצחק) נקרא כאור"א מישראל.

(6) כנ"ל הערה 5 [סה"ש שם ע' 194].

(7) ביום ראשון, ז' חנוכה, בסמיכות לתפלת מנחה והדלקת נר ח' חנוכה (החל מלפני מנחה, ובעיקר לאחרי מנחה) - נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאור"א מהאנשים והנשים והטף שיחיו, מטבע של דולר (דמי חנוכה) ושטר של דולר (לצדקה). ולמחרתו ("זאת חנוכה", לאחרי מנחה ומעריב) נתן עוה"פ כנ"ל לכל הנאספים שיחיו. (המו"ל).

(*) ס"ט בהשיחה - סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 202.

(**) ס"ח בהשיחה - שם ע' 201.

לזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי ז"ל; מרת נחמה פייגא שיחיו

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי ש"י לאבוקובסקי

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחיה מוסיא שיחיו שגלוב

ואח"כ ישנם המראים קונץ גדול יותר: על כל דבר שאומרים להם – משיבים ב"איפכא מסתברא"!... ועוד מייסדים את טענתם על הבעש"ט: הבעש"ט אמר¹² שהוא יתרוץ כל קושיא שישאלוהו ויקשה על כל דבר שיאמרו לו. וידוע הביאור בזה¹², שהתירוץ הוא מעולם נעלה יותר מהקושיא (שנמצאת בעולם יותר תחתון), אמנם לגבי עולם גבוה יותר גם תירוץ זה לא יספיק, ובמילא אפשר לשאול שוב וכך הלאה.

במילא טוען אותו אחד שאומר על הכל "איפכא מסתברא", שהנהגתו היא כהנהגת הבעש"ט!...

אבל באמת מובן, שהנהגתו היא לא כהנהגת הבעש"ט.

אמנם מאחר שהוא החל כבר לילך בדרך זו ד"איפכא מסתברא" – אזי ירידה לצורך עלי', שמזה יגיע להנהגת הבעש"ט באהבת ישראל ואהבת התורה, שע"י אהבת ישראל מבטלים את סיבת הגלות¹³, "מפני חטאינו"¹⁴, ובמילא בטל המסובב – "גלינו מארצנו"¹⁴, וזה יחסוך כבר את הצעקה והקושיות על אריכות הגלות (כנ"ל).

ג. ובמקום לנצל את הקול כדי לזעוק "עד מתי" ולהקשות מהו הביאור לאריכות הגלות – משתמשים בקול [ש"כ"ל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה"¹⁵] כדי לצעוק "הודו לה' קראו בשמו"¹⁶, "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו"¹⁷, כפי שצועקים זאת בהלל בימי החנוכה.

[וכפי שרואים שמנהג ישראל¹⁸ לומר את רוב ההלל בלחש (לפי ערך), משא"כ כאשר מגיעים ל"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", ועד"ז "אנא ה' הושיעה נא" ו"אנא ה' הצליחה נא"¹⁹ – צועקים זאת כל הקהל],

והצעקה של "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" באמירת ההלל בימי החנוכה עם ברכה לפני' ולאחרי', והלל שלם [שכולל בתוכו את החצי הלל של ראש חודש, שלכן אתמול, בר"ח טבת, אמרו הלל שלם משום שזה הי' גם חנוכה] – הרי היא נותנת כח שבמקום להשתמש בקול כדי לצעוק "עד מתי" ולשאול שאלות כו', יצעקו "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו"! וממהרים זאת יותר ע"י קיום ההוראה משבת חנוכה, שאז ישנו הענין דהקרבת אפרים ביום השביעי גם מצד ימי החודש וגם מצד ימי השבוע, ומזה נמשך בכל השנים, (תרגום חפשי משיחת ש"פ מקץ ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

(12) מאמרי אדה"ז ענינים ע' רצז ואילך. (16) דה"א טז, ח. תהלים קה, א.

(13) ראה יומא ט, ב. (17) שם קיח, א.

(14) בתפלת מוסף דיו"ט. (18) וראה אנציקלופדי' תלמודית (כרך ט) ערך הלל ע' תיב ואילך.

(15) שבת עז, ב. (19) תהלים שם, כה.

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש

לזכות ר' יעקב מיכאל הלוי בן עלקא וזוג' מרת אסתד בת בלומה גוטה שיחיו וילדיהם: מיכל, נחמה, יוסף יצחק הלוי, חנה ומנחם מענדל הלוי שיחיו גינזבורג ולזכות זקניהם: מרת עלקה תחי' בת רייזל ומרת בלומה גוטה תחי' בת נחה לברכה והצלחה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, ולקבל פני משיח צדקנו יתיך ומיד ממש

ג. וכמו-כן בענין הנגינה ומחיאת-כף:

זו אכן מסירות נפש גדולה ("אָ געוואַלדיקע") למחוא כף בשבת – שהרי המנגדים טוענים שיש שקלא-וטריא באחרונים⁷ האם מותר למחוא-כף בשבת, ואם-כן הוא מסכן בזה את מעמדו ומצבו בתור מהדר במצוות, ומוחא כפיים בשבת... – אך אעפ"כ אל לו להסתפק בזה, אלא עליו להגיע לדרגא נעלית יותר במסירות נפש.

וכפי שזה בענין קריאת התורה בימי החנוכה, שביום הראשון הנשיא המקריב הוא נחשון בן עמינדב, אשר היתה לו המסירות נפש לקפוץ ליס⁸, שע"ז נבקע היס; אבל לאחמ"כ ביום הרביעי, כאשר הנשיא המקריב הי' ראובן – צריכה להתווסף דרגא נעלית יותר במס"נ.

ד. ובדקות יותר (בשבת יש לדבר בזכותם של ישראל):

הרי "שינה בשבת תענוג"⁹, ולכן יש הישנים בהתוועדות... וכך גם בשאר הענינים: ישנים בשעת התפלה, ישנים בשעת הלימוד, ועד"ז ישנים בסעודה; ובקריאת התורה הם עולים לתורה וישנים בשעת עשיית הברכות!...

והגם שהם מקיימים את מצות תפילה, עליו לתורה, אכילה וכו' – אבל עושים זאת מתוך שינה ("שלאִפְנֵי־דִיקֶרְהֵי־יֵט"), שהרי "שינה בשבת תענוג"!

ע"כ אומרים להם, שבשבת יש בחי' "עתיק" שענינה תענוג ובה "עינא פקיא דלא נים"¹⁰, כלומר, כל ענין השינה אינו שייך בה ונעלה ממנה לגמרי.

זו אכן לא הדרך שלהם, זו הדרך של השו"ע!

ה. והנה, כל ענינים אלו צריכים להיות בחיות. ובפרט עתה כשרוצים את משיח, שמשח הוא המבוקש של החלל הימני.

אבל החלל השמאלי מתלבש ב"מעיל ארוך" ואומר: זו לא הדרך שלנו! אין דרכנו להכריח את הקב"ה למהר את משיח, אלא צריכים ללמוד תורה ולקיים מצות, ולהסתמך על היושר של הקב"ה, שבודאי יביא את משיח בזמן המתאים.

– זו אכן לא הדרך שלהם, זו הדרך של השולחן ערוך, של כנסת הגדולה, ושל כל יהודי המתפלל עם פירוש המלות!!

ישנו פס"ד מפורש בשולחן ערוך¹¹ שבשעת התפילה צריכים לכוון את פירוש המלות, ואפי' כשיש לו קושיא ברמב"ם שעליו לתרצה, בכל זאת הוא צריך לכוון את פירוש המלות! הבית יוסף הי' גם למדן, ולמדן גדול יותר ממנו – היו שאלות שתירצם תוך יום אחד, היו ענינים שתוך יומיים, והיו גם ענינים שהשאיר בצריך-עיון –

אעפ"כ בנוגע לתפלה הוא כתב פס"ד ברור בשו"ע שצריכים לכוון את פירוש המלות!

ו. ויתרה מזו – [הדרך שלהם] זה ההיפך מדרכו של משה רבינו בעצמו:

(7) ראה לקו"ש ח"א ע' 230 ובהנסמן שם בהע' 32. יעקב) אחרי סעודת שבת.

(8) ראה סוטה לז, א. מכילתא עה"פ בשלח יד, כב. (10) זח"ג קכט, ב. וראה תו"א הוספות קיז, א. ובכ"מ.

במדב"ר פי"ג, ז. (11) או"ח רסצ"ח. שם רסק"א.

(9) יל"ד עה"פ ואתחנן ד, יט. סידור האריז"ל (קול

מוצאים אנו אצל משה רבינו, אשר למרות שהי' הלמדן הגדול ביותר – "משה קבל תורה מסיני"¹² ו"כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני"¹³, אעפ"כ, בהיותו בהר ארבעים יום – עסק בתפלה, כמ"ש¹⁴ "ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה גו' ואתנפל אל ה' גו'", כלומר, שהתפלל במשך ארבעים יום!

טוען הוא, שהדרך שלו היא לשבת וללמוד, ומה שיטנם ענינים שצריכים להצילם – אזי, כלשון הידוע, ע"י התורה יפעל בירור בדרך מלמעלה למטה¹⁵;

ומוסיף לטעון – שמעט אור, ועאכו"כ ריבוי אור, ישרוף את החושך, ובינתיים יתוספו עוד חידושים בתורה!

והרי זה דבר פלא ("א מאדנע זאך"): משה רבינו צריך להעמיד דורות של תורה, והוא יודע שהתורה בכל הדורות הבאים תלוי' בו, ובכל-זאת הוא מתעסק בתפלה!...

השמעתם פעם דבר שכזה ("אזא מין מעשה")?

ואעפ"כ אומרים שמשם התפלל, והיות שמדתו של משה היא מדת האמת¹⁶, אזי כשאומר שהתפלל – בודאי התפלל באמת!

ז. מכל זה מובן שצריכים להתפלל ולכוון את פירוש המלות בעת התפלה, וכאשר מתפללים ומכוונים את פירוש המלות – הרי זה צריך להיות לא רק על משך זמן התפלה, אלא על כל היום וכל החיים.

וכשם שבברכת "אתה חונן" הוא אינו מתכוון שיקויים רק בשעת התפלה, אלא כוונתו על כל היום וכל החיים, עד"ז בענינו, שכשאומרים "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" צריכים לכוון את פירוש המלות על כל היום ולכל החיים, וכפי שהוא מיד ממשיך "לישועתך קיונו כל היום"¹⁷.

ובאם אינו מכוון זאת – הרי זה היפך מצות התפלה, היפך השולחן ערוך!

ומה שטוען שזו לא דרכנו – אכן טענה זו היא ("ס'איז גאר") ההיפך מדרכם של כל דורות בני"י שהתנהגו ע"פ שו"ע: היפך דרכו של משה רבינו, עד גם היפך מדרכם של האבות שהיו לפני מתן תורה: היפך דרכו של יעקב אבינו, עד גם של יצחק ושל אברהם, ש"אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי", ועד"ז יצחק, ועד"ז יעקב, וכן לאחרי זה במשך כל הדורות, גם כשבני ישראל היו במצרים אזי "מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמם כו"¹⁸.

[.] ומחנוכה ונרות חנוכה מגיעים ל"נרות של ציון"¹⁹,

ומחנוכה מלשון חינוך²⁰, מגיעים לחינוך דבית המקדש השלישי והנצחי, במהרה בימינו ממש.

(משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה ה'תשמ"א – בלתי מוגה)

(12) אבות רפ"א. (13) ראה לקו"ש ח"ט ע' 252 הע' 20-21. (14) עקב ט, כה. וראה ברכות לד, א. (15) ראה ד"ה ת"ד נ"ח תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך). (16) ראה סנהדרין קיא, סע"א. (17) ראה לקו"ש ח"כ ע' 458 ס"ו. (18) יומא כח, ב. (19) יל"ש ר"פ בהעלותך. וראה לקו"ש ח"כ ע' 464 הע' 48. (20) תו"א וישב כט, ד.

כיצד לחסוך את הצעקה והקושיות על הגלות

"כי הפרני אלקים בארץ עניי" (פרשתנו מא, נב)

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. מובא בפרשתנו, הטעם לשמו של אפרים: "כי הפרני אלקים בארץ עניי".

כלומר, אף שאפרים נולד במצרים "ארץ עניי", במצרים וגבולים¹, עד שמזה משתלשל ממצרים כפשוטה – "ארץ עניי" דלעו"ז, הרי אדרבה, דוקא "בארץ עניי" נהי' "הפרני אלקים", וע"ד מ"ש² "כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", וכן ע"ד מ"ש בהמשך (בפ' ויחי) על אפרים, שהגם שהוא הבן הקטן, אזי "אחיו הקטן יגדל ממנו"³.

שזהו גם הביאור לאריכות הגלות, בכדי שיהי' ה"הפרני אלוקים" ו"כן ירבה וכן יפרוץ" עוד יותר מכפי שהי' עד עתה. שהרי לאחרי כל הענינים ולאחרי שצועקים "עד מתי"⁴ – מוכרחים לתת איזה ביאור מדוע הגלות מתארכת כל-כך הרבה!...

וכעת כבר לא תתקבל התשובה שניתנה לבני ישראל במצרים, שאריכות הגלות באופן ד'ועבדום וענו אותם"⁵ היא בכדי ש'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"⁶ – משום שעכשיו כבר "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"⁷, ולאחרי כל שנות הגלות ודאי יש כבר לבני ישראל את ענין התשובה בשלימותה,

ובפרט כשנמצאים ביום השבת, אשר שבת היא אותיות (ותוכן) "תשב"⁸, כמבואר באגה"ת⁹, וכפי שמבין גם איש פשוט האומר את המילה "שבת" בתפלתו אל הקב"ה (בקבלת שבת וכיו"ב), שרואה בפשטות שאותיות המילה "שבת" בלה"ק הם אותם האותיות של המילה "תשב", ואותיות אלו הרי הם לשון הקודש, שפה קדושה, שמקורה מהקב"ה – "קדוש אני"¹⁰.

במילא שואל היהודי: הרי התורה אומרת "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", וענין התשובה ישנו כבר – אם כן, מהו הביאור לכך שלאחרי כל זה מתארכת הגלות! וכיון שהתורה היא מלשון הוראה¹¹, חייבת היא לתת איזו הוראה ותשובה לשאלה זו – במילא מקשים: מהו המענה ע"כ שהגלות נמשכת עד עכשיו?...

והכוונה בשאלה זו היא לא להקשות סתם ולהראות בזה את גודל חכמתו ויכולתו להקשות קושיא, אלא בכדי שהגאולה תבוא בפועל!

ב. ישנם כאלו המקשים קושיות כדי להראות את גודל חכמתם; הוא מחזיק מעצמו כלמדן גדול ויש לו תאווה להראות את חכמתו. וכיצד יעשה זאת? – עי"ז שישאל קושיות חזקות ואח"כ יתראם, ובזה יראה את גדולת חכמתו שיכול לתרץ שאלות כ"כ גדולות.

(1) ראה תו"א יתרו עא, ד. ועוד. (2) שמות א, יב. (3) ויחי מח, יט. (4) ראה סה"ש תשד"מ (י"ל ע"י "ועד הנחות התמימים") שיחת ש"פ משפטים (ס"ח ואילך) וש"פ תשא (ס"י ואילך). ובכ"מ. (5) לך טו, יג. (6) שם, יד. וראה לקו"ש ח"א ע' 10 ואילך. (7) סנהדרין צז, ב. (8) תורת נתן (מהר"ש) בסופו. וראה יפ"ת לב"ד ספכ"ב. (9) ספ"י. (10) קדושים יט, ב. (11) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית. וראה זח"ג נג, ב.